

Naturvernforbundet
Hordaland

avdeling
Hordaland

Statsforvalteren i Vestland

sfvlpost@statsforvalteren.no

(kopi til saksbehandler Jorunn Fosse Fidjestøl)

Bergen, 25. januar 2024

Dette innspillet sendes på vegne av Naturvernforbundet Hordaland og BirdLife Norge avd. Hordaland.

Merknad til klagesak som gjelder fv. 561 Koltveit–Ågotnes

Mangelfull konsekvensutredning bl.a. for temaene friluftsliv og landskap (jf. forskrift om konsekvensutredninger)

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Hordaland ble den 24. januar gjort kjent med at Øygarden kommune har fått utarbeidet en landskapsanalyse for kommunen. Selve landskapsanalysen (rapporten) er datert 28. september 2023, men det er uklart når den ble gjort allment kjent. På grunn av at vedtak i klagesaken er ventet når tid som helst – fortrinnsvis i løpet av inneværende måned – prioriterer vi ikke å gå dypt ned i denne materien, men vi mener det er viktig at Statsforvalteren er kjent med innholdet i landskapsanalysen – særlig det som gjelder Midtmarka.

Landskapsanalysen og dens verditabell er lenket til i denne nettsaken fra Øygarden kommune:

<https://www.oygarden.kommune.no/tjenester/okonomi-og-planlegging/samfunnsutvikling/arealdelen-til-kommuneplanen-2027-2039/landskapsanalyse-for-oygarden/>

Midtmarka er vist som delområde 33 i landskapsanalysen (rapporten) og i vurderingstabellen, og er gitt **stor verdi**. Det kommer også frem av beskrivelsen i vurderingstabellen (side 130) at «kystlynghei dominerer og har for det meste **høg** kvalitet». Mangelfull og feil kartlegging av kystlynghei var, som Statsforvalteren vet, et viktig tema i klagen vår til Sivilombudet. Vi minner om at kystlynghei er en **utvalgt naturtype** etter naturmangfoldloven og også en **sterkt truet** naturtype – og kravene til kartlegging/kunnskapsgrunnlag og vurderinger av de negative konsekvenser av det aktuelle tiltaket, blir dermed særlig strenge. I KU fra 2008 står det for øvrig på side 70 at «de biologiske verdiene i planområdet er generelt små» og at «ingen av de alternative vegtraséene kommer i konflikt med store naturverdier». Dette var altså lenge før myrer og kystlynghei ble løftet frem i norsk naturforvaltning. Her minner vi også om at myrene sør for Ågotnes er leveområde for svartstrupe (**sterkt truet**) og at Statsforvalteren har innrømmet at utredning av hubro (**sterkt truet**) i området ikke har vært god nok. I tillegg er det altså slik at lynnbranner i området har bidratt til å skjømte store deler av kystlyngheiene i Midtmarka.

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
hordaland@fnf-nett.no | Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen | 99 62 28 30
organisasjonsnummer 918 407 855 | www.fnf-nett.no/hordaland

Etter å ha sett raskt over, kan vi ikke se at innholdet i vedlagte konsekvensutredning (KU; vedlegg 1) harmonerer i særlig grad med de vurderinger og konklusjoner som kommer frem gjennom den nye landskapsanalysen – noe som også forsterker våre mistanker fra klagen vår til Sivilombudet, der vi på side 16 skreiv at vi hadde grunn til å tro at kunnskapsgrunnlaget, for eksempel når det gjelder temaene landskap og friluftsliv, ikke hadde blitt tilstrekkelig oppdatert i henhold til de krav som gjeldende forskrift om konsekvensutredninger (av 1. juli 2017) stiller. Dette med bakgrunn i at KU er fra 2008, og at det ikke ble gjort noen tilleggsutredninger knyttet til landskap og friluftsliv i forbindelse med arbeidet med reguleringsplanen – vi har i hvert fall ikke funnet noen.

Som eksempel på manglende harmonisering, kan vi nevne at landskapet i Midtmarka i hovedsak kategorisert som et B-område i KU, ev. med innslag av C (se figur 7.4 a), der B-områder er definert som «områder som er typisk for regionen», mens C-områder blant annet er definert som «områder med liten eller ingen variasjon i form, linje, farge eller tekstur». For det første er vårt inntrykk at denne kategoriseringen i A-, B- og C-områder (for landskapsverdier) er utdatert i forhold til de metodikker for landskapsanalyse som man opererer med i dag. For det andre; det som står om landskap i KU (side 59–61) harmonerer i liten grad med de landskapsvurderinger av Midtmarka som kommer frem av landskapsanalysen (inkl. vurderingstabell).

Et annet eksempel på manglende harmonisering/samsvar er for temaet friluftsliv. I KU (side 63–66) har man for det første slått sammen *nærmiljø og friluftsliv* til ett tema, noe som sikkert var måten man gjorde det på den tiden. Denne metodikken medfører imidlertid at traséalternativets (N1) negative konsekvenser for Midtmarkas friluftslivsverdier «drukner» i de påståtte positive konsekvensene for nærmiljøet ved Knappskog (ved at en stor del av trafikken fjernes fra dagens veg) – det ser man tydelig når konsekvensene sammenstilles i tabellene. Det er også ganske utrolig at tabell 7.5.e påstår at konsekvens av N1 (det valgte traséalternativet) er nøytral (0) når det kommer til *Arealbruk og barriere*, og at traséens konsekvens for *Støy* er regnet som positiv (++) . Dette viser tydelig at konsekvenser for friluftslivet i Midtmarka er for dårlig belyst i KU. Fokuset i KU har her åpenbart vært sterkere på nærmiljø (for de som bor i nærheten av dagens fylkesvei) enn på friluftsliv.

Det er viktig å se på hvilke krav dagens forskrift om konsekvensutredninger (kuf) stiller til de aktuelle temaene. Kuf § 21 sier at utredningen «skal identifisere og beskrive de faktorer som blir påvirket og vurdere vesentlige virkninger for miljø og samfunn, herunder» blant annet temaene *friluftsliv og landskap*, men også andre temaer som er relevante, men som vi ikke finner noe om i KU fra 2008: *Økosystemtjenester, nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål, vannmiljø, befolkningens helse* (bl.a. i relasjon til friluftslivsverdier) og *barn og unge oppvekstvilkår*. Det er altså helt åpenbart store mangler når det gjelder mange ulike utredningstemaer.

I kuf § 22 står det at KU «skal inneholde en beskrivelse av de metodene som er brukt for å kartlegge virkningene for miljø og samfunn», og at «beskrivelsen skal omfatte utfordringer, tekniske mangler og kunnskapsmangler som har påvirket sammenstillingen av informasjonen og de viktigste usikkerhetsfaktorene ved utredningen.» Vi kan heller ikke se at dette kravet er oppfylt i KU.

I landskapsanalysen er Midtmarka for øvrig nevnt flere steder. Blant annet står det på side 83 at det kan være aktuelt med en «utmarksgrense» blant annet for Midtmarka (som en av tre nevnte områder). På side 46 står det at Midtmarka er ett av tre store områder med heilandskap i kommunen. På side 9 står det at Asplan Viak stilte spørsmål om hva Øygarden kommune ser som viktige utfordringer, og det vises da til blant annet «utbyggingspress inn mot Midtmarka» som ett av svarene.

På side 72 står denne beskrivelsen av Midtmarka:

Stort og sammenhengende naturlandskap som inngår som del av et regionalt naturlandskap. Få inngrep, særpreget og med få negative brudd og kontraster. Stor verdi.

I vurderingstabellen står det følgende beskrivelse under «romleg-estetiske forhold»:

Landskapsopplevinga varierer mellom storskala der ein kan komme opp på toppane og få vidt utsyn, og småskala i sprekkedalane og dei småkuperte terrengformane. Når lyngen blømer er området farga av dette, og dufter av honning. Terrengforma dannar eit mønster som er repetativt.

Nedenfor har vi stjålet et av bildene fra Midtmarka fra «vurderingstabellen» (Foto: Asplan Viak).

Vennlig hilsen,

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland

v/ koordinator Gunvar Mikkelsen

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftsansjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftsansjone. Per i dag er det tolv ansjoner tilsluttet FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, Friluftsrådet Vest, BirdLife Norge avd. Hordaland, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Syklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utferdslag (DNT), Voss Kajakklubb og Hordaland krins av Norges Speiderforbund. Sammen representerer ansjone rundt 47 000 medlemmer.